

เทศน์เช้า วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๓

พระอาจารย์สงบ มนฺสฺสฺส โท

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ทำไมถึงเรียกว่าธรรม ธรรมคือสังขะ คือความจริง พุคอีกก็พันปีมันก็เป็นอย่างนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการมา ๒,๐๐๐ กว่าปี อริยสังขะเป็นอันเดียว ต่อไปอนาคตกาล พระศรีอริยเมตไตรยก็จะมาตรัสรู้ฉันนี้

สังขธรรมเห็นใหม่ สังขธรรมมันเป็นสังขะ อริยสังขะ เพราะอะไร เพราะความรู้สึกรู้สึกของเรา ธาตุรู้ สสารที่มีชีวิต ที่เป็นจิต ที่เกิดตาย.. เกิดตาย.. สิ่งนี้มันยิ่งกว่าคงที่ สิ่งที่จะเข้าไปถึงตัวมันได้คือต้องเป็นอริยสังขะ สังขะความจริงจะเข้าไปกลั่นกรอง

ความกลั่นกรองเห็นใหม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม “ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค” ทุกข์เห็นใหม่ เราทุกข์กันไป พุคแต่ปาก พุคแต่สิ่งที่มันเป็น กาก มันเป็นกากนะ พวกเรานี่เป็นกากของทุกข์ ไม่ใช่ความทุกข์จริง

กากของทุกข์ หมายถึงว่า มันแสดงตนแล้ว มันเรียบร้อยแล้ว ผลตอบสนองเราถึง น้ำตาไหล เราน้ำตาไหล เราเจ็บช้ำน้ำใจเพราะเหตุใด เพราะว่าทุกข์มันขี้หัวใจเรา นี่มันเป็นเศษของทุกข์

แต่ทุกข์ควรกำหนดเห็นใหม่ ทุกข์อยู่ที่ไหน หลวงตาท่านบอกเลยนะ “เวลากิเลส มันตื่นขึ้นมา มันขี้หัวใจ แล้วมันก็ไปแล้ว”

คือเริ่มต้นของความคิด ก่อนที่เราจะคิด ก่อนที่เราจะเจ็บช้ำน้ำใจ มันมีเหตุผลอะไรที่ทำให้เราเสียใจ เหตุผลอะไรที่มันทำให้เราทุกข์ นี่ไง ทุกข์ควรกำหนด แต่เรา กำหนดไม่ได้ เราไม่รู้เหตุไม่ได้ เราไม่เห็นต้นเหตุที่เกิดของมัน เราถึงเห็นแต่กาก กากคือ ความเสียใจ คืออารมณ์ใจ กากคืออารมณ์ที่สลายแล้วไง

คู่มือ ของมันร้อนถ้ามือไม่จับมันจะร้อนไหม มือมันไปจับเข้ามันก็ร้อนใช่ไหม ของมันร้อนมันวางอยู่นี่ มือไม่ไปจับมันจะร้อนไหม ความคิดเห็นใหม่ ถ้าจิตมันไม่สลาย

อารมณ์ ถ้ามันไม่จับนี่มันจะร้อนไหม นี่ไง สัจจะมันเป็นอย่างนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ที่นี้

แต่ในปัจจุบัน คนเรามันอ่อนแอไง พออ่อนแอขึ้นมาเห็นไหม เวลาหลวงตาท่านพูดนะ “เวลาจะเทศน์ว่าการต้องขออนุญาตกิเลสก่อนนะ” ขออนุญาตการพูดให้พอใจในพูดแล้วไม่ให้เจ็บช้ำน้ำใจ พูดแล้วไม่ให้กระเทือนใจใจ ก็คือการลูบหน้าปะจมูกใจ แล้วก็บอกว่าง่าย ๆ นี่รัดสั้น ตรัสรู้ง่าย ทุกอย่างง่ายไปหมดเลย

นี่ไง ขออนุญาตกิเลส เพราะกิเลสมันไม่เป็นอย่างนั้น พอขออนุญาตกิเลสแล้ว ก็พูดเอาอกเอาใจกัน เยินยอกัน มันก็เลยเป็น “ธรรมะเด็กเลี้ยงแกะ” วันหนึ่งพูดอย่างหนึ่ง วันเดียวเทศน์ ๓ รอบ ก็พูดไม่เหมือนกันสักรอบหนึ่ง มันเป็นธรรมะเด็กเลี้ยงแกะ เพราะมันไม่ออกมาจากสัจจะความจริง

ธรรมะเด็กเลี้ยงแกะ ! เอาใจใจ ชุมชนนี้มาก็พูดเอาใจทำนองหนึ่ง กลางวันก็พูดอีกทำนองหนึ่ง ตอนเย็นก็พูดอีกทำนองหนึ่ง มันก็เลยกลายเป็นธรรมะเด็กเลี้ยงแกะ เพราะอะไร เพราะมันไม่เป็นความจริง

ถ้าเป็นความจริงนะ ถ้าเป็นสัจธรรมมันเป็นหนึ่งเดียว ถ้าหนึ่งเดียว คุณสิ เวลาหลวงปู่มันท่านเทศน์ว่าการนะ “ต้องเป็นอย่างนี้.. ต้องเป็นอย่างนี้..” เราก็อใช้เหตุนี้เป็นตัวฐานเห็นไหม ถ้าใครกำหนดพุทธโธ ใครใช้ปัญญาอบรมสมาธิ จิตสงบเป็นสากล

ฤทธิชีไพรก่อนสมัยพุทธกาล เวลาเขาทำสมาธิของเขา แต่เขาไม่มีปัญญาของเขา เป็นสากลไหม.. เป็นสากล แต่ทุกคนยังไม่รู้จักค่าของมัน ไม่รู้จักค่าของการเอามาใช้สอยประโยชน์ ฤทธิชีไพรเขาทำสมาธิของเขา แล้วเขาหะเหินเดินป่า เขารู้วาระจิต เขารู้อดีตอนาคต เขาระลึกอดีตชาติได้ สิ่งนี้มีมาก่อนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม นี่ไง มันเป็นสากลไหมละ.. มันเป็นสากลเพราะมันมีอยู่ แต่มันไม่เป็นสัมมา

หลวงตาท่านติดสมาธิอยู่ ๕ ปี เวลาไปได้กับหลวงปู่มัน นี่ลูกศิษย์กับอาจารย์ได้กันด้วยเหตุด้วยผลเห็นไหม นี่ธรรมะต้องเป็นอย่างนี้ ไม่ลูบหน้าปะจมูก

ในเมื่อเรามีความเห็นอย่างนี้ เราบอกว่า “ไอ้ว่างๆ อยู่ที่นี่ มันใช้ไม่ได้ มันไม่ถูกต้อง”

“อ้าว ! ถ้าว่างๆ ไม่ถูกต้อง แล้วสัมมาสมาธิของพระพุทธเจ้าเป็นอย่างไรล่ะ”

“อ้าว !! สัมมาสมาธิของพระพุทธเจ้าอย่างหนึ่งโวย! สัมมาสมาธิของพระพุทธเจ้า มันไม่มีค้นหา มันไม่มีสมุทัยโวย ! ของท่านนะมันมีสมุทัยอยู่เห็นใหม่ มันมีสมุทัย มันมีค้นหาอยู่นะ นี่มันไม่ใช่สัมมาสมาธิโวย ! ”

คูสิ คุปป์ญญาชน นักปราชญ์เวลาเขาโต้แย้งกันเรื่องธรรมะเห็นใหม่ แม้แต่เป็นสมาธิๆ นี่ คิดสมาธิ สมาธิแท้ๆ นี่คิดอยู่ ๕ ปี พอคิด ๕ ปีนี้ เวลาหลวงปู่มันท่านเคาะให้ ออกจากสมาธิ ออกไปเพื่ออะไร เพื่อจะแก้ปัญญา ก็ใช้ปัญญาไปนี่ อ้าว ! ถ้าอย่างนี้มันไม่ใช่สัมมาสมาธิ ถ้ามันเป็นสัมมาสมาธิมันก็ไม่คิด คิดนี่คิดเพราะเป็นค้นหา คิดเพราะเป็นสมุทัย คิดเพราะมันเป็นกิเลส อ้าว.. แล้วเป็นกิเลส แล้วบอก ถ้าไม่เป็นสัมมาสมาธิ ตำราบอกสัมมาสมาธิใจ ตำรา ! ตำรา ! ตำรา !

ตำราบอกสัมมาสมาธิ แต่เวลาจิตมันสงบแล้วนี้ ตัวเราก็มีสมุทัยโวยใหม่ มีความเข้าใจตัวเองโวยใหม่ ก็บอกนี่สัมมาสมาธิใจ แล้วก็ไปโต้เถียงอาจารย์ว่า อ้าว ! นี่คือสัมมาสมาธิ เพราะเราให้คะแนนตัวเองใจ หลวงปู่มันท่านแก้เห็นใหม่ สัมมาสมาธิขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่มีสมุทัย ไม่มีค้นหาบวก

“ค้นหา” คือ เข้าข้างตัวเองใจ ให้คะแนนตัวเองใจ ความชอบของตัวเองใจ ความพอใจของตัวเองใจ ถ้าอะไรไม่พอใจก็ไม่เอาโวยใหม่ ถ้าไม่พอใจ ผิดหมด ถ้าพอใจ ถูกหมด แล้วมันเป็นธรรมใหม่

นี่ใจ สมาธิของท่านมันมีสมุทัยอยู่ มีการเข้าใจตัวเองอยู่ มันถึงไม่เป็นสัมมาสมาธิใจ

ถ้าสัมมาสมาธิที่ว่าพุทธโธฯ จิตเป็นสากล ธรรมะที่เป็นสากลนี้ มันรู้ของมัน สมาธิคือสมาธิ สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ แต่ถ้าไม่มีสมาธิ มันเป็นโลกียปัญญา มันเป็นความคิดของเรา มันเข้าใจตัวเอง นี่ว่างๆ นี่นิพพาน โอ๊ย.. ถ้านิพพานเป็นอย่างนี้นะ ถ้านิพพานเป็นอย่างนี้นะ ใครๆ ก็ทำได้ ฤทธิชีไพรสมัยพุทธกาลเขาทำเข้มข้นกว่าเราเยอะมาก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปทดสอบมาแล้ว ไม่มีทาง ! มันเป็นไปได้ ! มันเป็นไปได้ ! เราพูดตรงนี้ เราพูดว่าสิ่งที่เป็นไปได้ แล้วเราเป็นชาวพุทธ เราเป็น

ศากยบุตรพุทธชินนรต เราเป็นบริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับ
บริษัท ๔ บริษัท ๔ นี้เป็นเจ้าของศาสนา แล้วเวลาเราถกกันเรื่องศาสนา เพื่อความสะดวก
บริสุทธิ์ของศาสนานี้ มันผิดไปไหนล่ะ

เราจะคุยกันเรื่องศาสนานะ ศาสนาคืออะไร ศาสนาคือตอบโจทย์ที่ว่าเราเกิดมาจาก
ไหน เรามาจากไหน เรามาเกิดเป็นมนุษย์นี้ แล้วเกิดเป็นมนุษย์นี้ อะไรคือเป็นมนุษย์ เราก็คือ
ว่านาย ก. นาย ข. นาย ง. เป็นมนุษย์

เวลาเข้าโรงพยาบาล เขาเปลี่ยนหัวใจนะ หัวใจยังไม่ใช่ของเราเลย หัวใจเขาก็
เปลี่ยนทีละนะ แขน ขา เขาตัดทิ้งหมดล่ะ เวลาเราเปลี่ยนอวัยวะไม่เห็นมีอะไรเป็นของเรา
เลย อะไรเป็นของเรา นี่เห็นไหม ชีวิตนี้คืออะไร ชีวิตนี้ตอบสนอง ศาสนาไม่ใช่ลัทธิ !
ลัทธิความเชื่อ ลัทธิคือมีหัวหน้าชี้หน้า หัวหน้าบอกเป็นอย่างไรต้องเป็นอย่างนั้น

แต่ถ้าเป็นศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ให้เป็นสังฆธรรม ให้
เป็นสันติภูมิกอ ธรรมวินัยนี้เป็นศาสดา ความจริงเป็นศาสดา แม้แต่องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้ายังกราบธรรม กราบความจริงเลย

แล้วเราคุยกัน เราเป็นชาวพุทธด้วยกัน เราพูดถึงธรรมะ พูดถึงสังฆะความจริง
สังฆะความจริงเป็นอย่างไร ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นอย่างไร สมาธินั้นเป็นอย่างไร สมาธิ
มันจะเกิดเอง ทุกอย่างจะเกิดเอง

ถ้ามันเกิดเอง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารื้อค้นขึ้นมา ๖ ปีทำไม ทำไม
พระพุทธเจ้าต้องรื้อค้นขึ้นมา ๖ ปี แล้วมาพิสูจน์เอง มันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร นี่ไง ถ้ามัน
เกิดเอง มันมีวิธีการใช่ไหม มันมีระหว่างใช่ไหม แต่นี่ธรรมมันลอยมาจากฟ้า แต่ไม่พูด
ถึงเหตุ

แล้วเหตุมาอย่างไร ? เหตุไม่มี.. เหตุเป็นอัตโนมัตติ.. ทุกอย่างจะเกิดเอง ดูไปเฉยๆ
เอาหัวที่มตินี้เดี๋ยวมันจะเป็นเศรษฐี ! มันเป็นไปไม่ได้ไง มันเป็นไปไม่ได้หรอก คนเรา
มันต้องขยันหมั่นเพียร จะทำสิ่งใดต้องมีความขยันหมั่นเพียร มีความวิริยะอุตสาหะ
ความอุตสาหะเห็นไหม ความเพียรชอบ แม้แต่มีความวิริยะ มีความอุตสาหะ

คูสิ เราทำสัมมาอาชีพะกันนี้ ทุกคนก็มีวิริยะ มีอุตสาหะ แต่มันก็ลุ่มๆ ดอนๆ เห็นใหม่ มันก็เป็นผลจากกรรม ผลจากวิญญะ ผลจากการกระทำ จริตนิสัยของคนก็เหมือนกัน ความชอบของคนก็ไม่เหมือนกัน จริตนิสัยก็ไม่เหมือนกัน อำนาจวาสนาของคนก็ไม่เหมือนกัน เราเกิดมาในโอกาสของวาระของโลก เห็นใหม่

คูสิ ความเปลี่ยนแปลงของโลก ขาขึ้น ขาลง เราเข้าทันหรือเราออกทันหรือไม่ทัน นี่มันเป็นอำนาจวาสนา เป็นการวินิจฉัย เป็นปฏิภาณไหวพริบ มันแตกต่างกันมาทั้งนั้นนะ สิ่งของมันแตกต่างกันมา ที่นี้มันการกระทำ มันต้องมีเหตุมีผลของมัน แต่ถ้าไม่มีเหตุ นี้เพราะอะไร ที่จนตรอกอยู่เพราะมันไม่มีเหตุ

แล้วเวลาเขาพูดถึงเหตุ เขาก็พูดถึงเหตุไม่ได้ พูดถึงเหตุที่นั่น... พระไตรปิฎก พูดพุทธพจน์เลย เวลาพูดถึงเหตุก็อ้างธรรมะพระพุทธานุชาต นิพพานของพระพุทธานุชาต แต่เราไม่มีอะไร ...แล้วก็บอกว่า เนี่ย ปฏิบัติแล้วรู้ง่าย เห็นง่าย...

ง่ายอะไร... ง่ายก็คือ “ถือบิณฑบาต” มา ง่ายก็ไปเอามาจากพระไตรปิฎก มันก็ไม่ผิดหรือ เวลาเทียบกับพระไตรปิฎก ไม่ผิด! วิชาการมันไม่ผิดหรือ ใครก็พูดวิชาการได้ คูสิ ทุกคนก็เข้าใจได้นะ ๑ ล้าน ๑๐ ล้าน ๒๐ ล้าน ผู้คนนับได้หมดนะ เงินก็สิบล้านทุกคนก็นับได้หมด ...แต่มีเงินหรือเปล่า? ...มีหรือเปล่า?

นี่ก็เหมือนกัน เวลาพูดพุทธพจน์ๆ พูดได้เหมือนกันหมดนะ ตัวเลขใครก็พูดได้ ตัวเลขทุกคนพูดได้นะ แต่ข้อเท็จจริงเรามีแบ่งก็ตามตัวเลขนั้นหรือเปล่า มีหรือเปล่า?

นี่ก็พุทธพจน์ๆ ... อ้างพุทธพจน์ อ้างตัวเลขไป อ้าง.. ตัวเลข ๑ ล้าน ก็คือ ๑ ล้าน มันผิดตรงไหน อ้าง คนพูดกัน ๑ ล้านก็คือ ๑ ล้าน จริงไหม ๒ ล้านก็คือ ๒ ล้าน อ้าง ก็ถูกหมดนะ แต่มีหรือเปล่า

ไอ้คนมี ๑ ล้านก็มี ๑ ล้าน มี ๒ ล้านก็มี ๒ ล้าน มีร้อยล้านก็คือมีร้อยล้าน ...นั่นของจริง

นี่ก็เหมือนกัน เวลาปฏิบัติ.. สมามีหรือเปล่า? สติมีหรือเปล่า ปัญญาเกิดขึ้นจริงหรือเปล่า นี่ ! ข้อเท็จจริงมันอยู่ที่นี้ ! แล้วเราต้องเคลียร์กันที่นี้ แต่ถ้ามันเคลียร์กันที่นี้ไม่ได้ “ยื่นกระต่ายขาเดียวนะ” มันก็เลยกลายเป็นธรรมะเด็กเลี้ยงแกะ

นี่พูดถึงโลกนะ แล้วที่เขาบอกว่า อิจจาๆ เนี่ย.. ไม่อิจจาหรอก มันเป็นเรื่อง... เห็นไหมคุณสิ หลวงตาท่านบอกอย่างนี้โดยนะ ท่านบอกว่า “สัวม ก็จี๊ทั้งนั้นละ ไปคลุกจี๊ จี๊โลก จี๊โกรธ จี๊หลง เรื่องของโลก ตัณหาความทะยานอยากมันเป็นเรื่องของจี๊ทั้งนั้น แล้วถ้าเราอาบน้ำชำระล้างตัวสะอาดแล้ว จะลงไปคลุกจี๊ไหมละ ?”

แต่ที่นี้คนที่อยู่ในหลุมจี๊นี้มันตีกัน มันเถียงกัน ผู้ที่รู้ว่าอะไรเป็นจี๊ อะไรไม่เป็นจี๊ก็จะจี๊เนาะเท่านั้นละ จะจี๊เนาะ จะบอกเขานั่นนะมันเป็นจี๊ ก่อนจะพ้นจากจี๊ มันต้องก้าวพ้นขึ้นมาจากหลุมจี๊ พอก้าวพ้นขึ้นมาจากหลุมจี๊แล้วค่อยมาชำระล้างทำความสะอาดของตัวเอง อยู่ในหลุมจี๊ แล้วก็ทำความสะอาดในหลุมจี๊ มันก็ยิ่งสกปรกไปซะไหม

นี่ก็เหมือนกัน เราจะประพฤติปฏิบัติกัน เราทำความสะอาดของใจเราแล้วหรือยัง เราได้ทำความสะอาดร่างกายของเราแล้วหรือยัง ถ้าทำความสะอาดร่างกายของเราแล้ว เราจะได้ประกอบสัมมาอาชีวะ หรือหาอยู่หากินเพื่อการดำรงชีพหรือยัง นี่ธรรมะมันเป็นอย่างนี้ มันมีเหตุมีผล มันมีที่มาที่ไป

ถ้ามันไม่มีเหตุมีผล ไม่มีที่มาที่ไป ธรรมะเด็กเลี้ยงแกะ แล้วก็อ้างพุทธพจน์ เพราะว่าเราเกิดมาเป็นสากยบุตรพุทธชิโนรส พุทธบริษัท ๔ มันเหมือนกับเราเกิดในครอบครัวหนึ่ง เราก็มีสิทธิในมรดกนั้น มรดกที่ต้องได้ แล้วเราก็ต้องได้อยู่แล้ว นี่คือเราคิดว่าเราจะต้องได้อยู่แล้ว แต่เราทำตัวเพื่อกองมรดก เพื่อคุณงามความดีไหมละ เราคิดว่าเราจะได้มรดกนั้น แต่เราทำลายทั้งหมด เราเอาโรคเอาเปรียบอยู่คนเดียว มันจะเป็นอย่างไรละ

นี่ก็เหมือนกัน เราเป็นชาวพุทธด้วยกัน พุทธบริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา คอยกันด้วยเหตุผล เราคอยกันด้วยเหตุข้อเท็จจริง จะว่าอิจจาตาร้อน... ข้อเท็จจริงมันพูดกันได้ซะไหม อะไรผิดอะไรถูกนี้พูดกันได้ พูดที่เหตุที่ผลนี้สิ

เวลาเราพูดเราพูดที่เหตุที่ผล เพราะอะไร เพราะเราต้องการหลักธรรม ธรรมคืออย่างนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบที่นี้ กราบอริยสัจ กราบสัจจะความจริง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังต้องกราบ แล้วเราเกิดมาในปัจจุบันนี้ เราว่าเราเป็นปัญญาชน มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ เห็นไหม แล้วยังปัจจุบันนี้ทุกคนบอกว่ามีปัญญา

มีปัญหาเยอะนะ ...อย่าเห็นแก่ตัว อย่าคิดเข้าข้างตัว คิดให้มันเป็นมัชฌิมาปฏิปทา คิดให้มันเป็นสังฆธรรม คิดด้วยความเป็นจริงขึ้นมาก่อน เราไม่ต้องเข้าข้างใครทั้งสิ้นนะ **ความจริงก็คือความจริง ความเท็จก็คือความเท็จ**

ถ้าเป็นความเท็จ ทำออกไปขนาดไหนนะ... มันเหมือนเราไปซื้อยา ยานี้เป็นยาปลอม ยาเลียนแบบ ยาที่ไม่มีคุณภาพ เราไปกินแล้วเราจะรักษาโรคเราหายไหม เราเจ็บไข้ได้ป่วยนะ แล้วเราก็ไปพยายาม แล้วยานั้นก็ยาปลอม ก็กินกันอยู่นั่น รักษากันอยู่นั่น แล้วมันจะเป็นอย่างไรละพอกินเข้าไปด้วยความปลื้มใจไข้ไหม เรากินยาแล้ว เรายักษาตัวเราแล้ว มันดีขึ้นแล้ว... มันเป็นอารมณ์ความรู้สึกเท่านั้นละ มันเป็นอุปาทาน... อุปาทานว่าได้กินยา

แต่โรคมันหายไหมละ โรคไม่หายหรือก นี่อุปาทานนะ โอ๊ย รักษาแล้ว กินยาแล้ว ทำตัวดีหมดแล้ว... แต่ถ้าเราได้ยาที่มีคุณภาพละ ยาที่เขาวิเคราะห์วิจัยมาถูกต้องตามกฎหมาย ตาม อ.ย. ที่เขารับรองคุณภาพมา พอกินเข้าไปแล้วนะ เราก็พอใจ เพราะอุปาทานว่าอยากหายเราก็มีอยู่แล้วไข้ไหม ได้กินยาแล้วเราก็มั่นใจแล้วยานั้นมันก็ให้ผลตามข้อเท็จจริงนั้น ตามสารเคมีนั้นว่ามันจะกำจัดเชื้อโรคอย่างไร

นี่ก็เหมือนกัน เราปฏิบัติธรรม ศีลก็เป็นศีล สมาธิก็เป็นสมาธิ ปัญญาก็เป็นปัญญา ให้มันเป็นข้อเท็จจริงสิ ! ไม่ใช่ว่า ศีล สมาธิ ปัญญา ...แล้วก็ถือบิณฑบาต มันก็เลยเป็นยาเทียม ยาปลอม โอ๊ย.. อุปาทานนะ กินแล้ว “ว่างๆ.. ว่างๆ.. ”

โธ่... ไปรักษานะ หมอต้องทำความสะอาด หมอต้องผ่าตัด เจ็บนำคุณเลย ! แต่ถ้าเราคิดเองนะ โอ๊ย หายหมดเลย แล้วก็สบายมาก.. สบายมาก...

เราเห็นอย่างนี้ เราถึงพูดออกมา ที่พูดๆ เพราะเหตุนี้ ไม่มีอะไรเลย ไม่มีอิฉาตา ร้อน เพียงแต่ต้องการให้สังคมได้ข้อเท็จจริง ได้คุณงามความดี นี่พูดถึงศีลธรรมนะ พูดถึงสังฆธรรม

แล้วถ้าพูดถึงโอกาสละ โอกาสของมนุษย์ละ โอกาสในการเกิดมา ถ้าพูดถึงโอกาสนะ ก็สาขานุญสาขกรรม ถ้าเขาเห็นดีเห็นงามต่อกัน มันก็เป็นเวรกรรมของเขา เพราะเขามีความผูกพันกันมา ฉะนั้นเขาจะเชื่อกันนั้น เขาจะศรัทธากันนั้น เราไม่ตื่นตื่น

เราไม่มีสิ่งใดที่จะเข้าไปยุ่งวุ่นวายกับเขา เราถึงได้พูดออกมาเป็นลัทธิจะ พูดเป็นลัทธิจะ เท่านั้น

นี่เห็นไหม ทุกสังคมมีคนดีและคนชั่ว ถ้าคนที่เขามีเหตุมีผลของเขา เขามีสติปัญญาของเขา เขาคัดเลือกของเขา เขาจะได้ประโยชน์กับเขา แต่ถ้าคนที่เขาไม่มีเหตุมีผลของเขา แล้วเขาเชื่อมั่นของเขา โดยไม่มีเหตุมีผล เขาก็ว่าอิจฉาๆ เพราะไปทำร้ายจิตใจเขาหัวน้ําไหว เพราะอะไร เพราะเขามีอุปาทาน เขามีความยึดมั่นของเขา เขามีความเชื่อมั่นของเขา ด้วยอุปาทาน ไม่ใช่ด้วยเหตุผล ฉะนั้นใครจะพูดสิ่งใด ก็ว่า อิจฉาๆ เพราะเขาไม่ใช่เหตุผลอยู่แล้ว เขาถึงได้ว่าอิจฉาๆ ใจ

เราไม่เคยอิจฉาใคร ! "ไม่อิจฉาชีวิตของใคร เพราะชีวิตเราชีวิตเดียว เราก็ทุกข์พอแรงอยู่แล้ว แม้ชีวิตเราชีวิตเดียวเนี่ย เราจะเอาชีวิตเรารอด แล้วเราเกิดมานี้เราก็จะตายไปข้างหน้า แล้วจะอิจฉาชีวิตของใคร... "ไม่อิจฉาชีวิตของใคร เราจะดูแลชีวิตของเราเพื่อประโยชน์กับเราเท่านั้น ! เอวัง